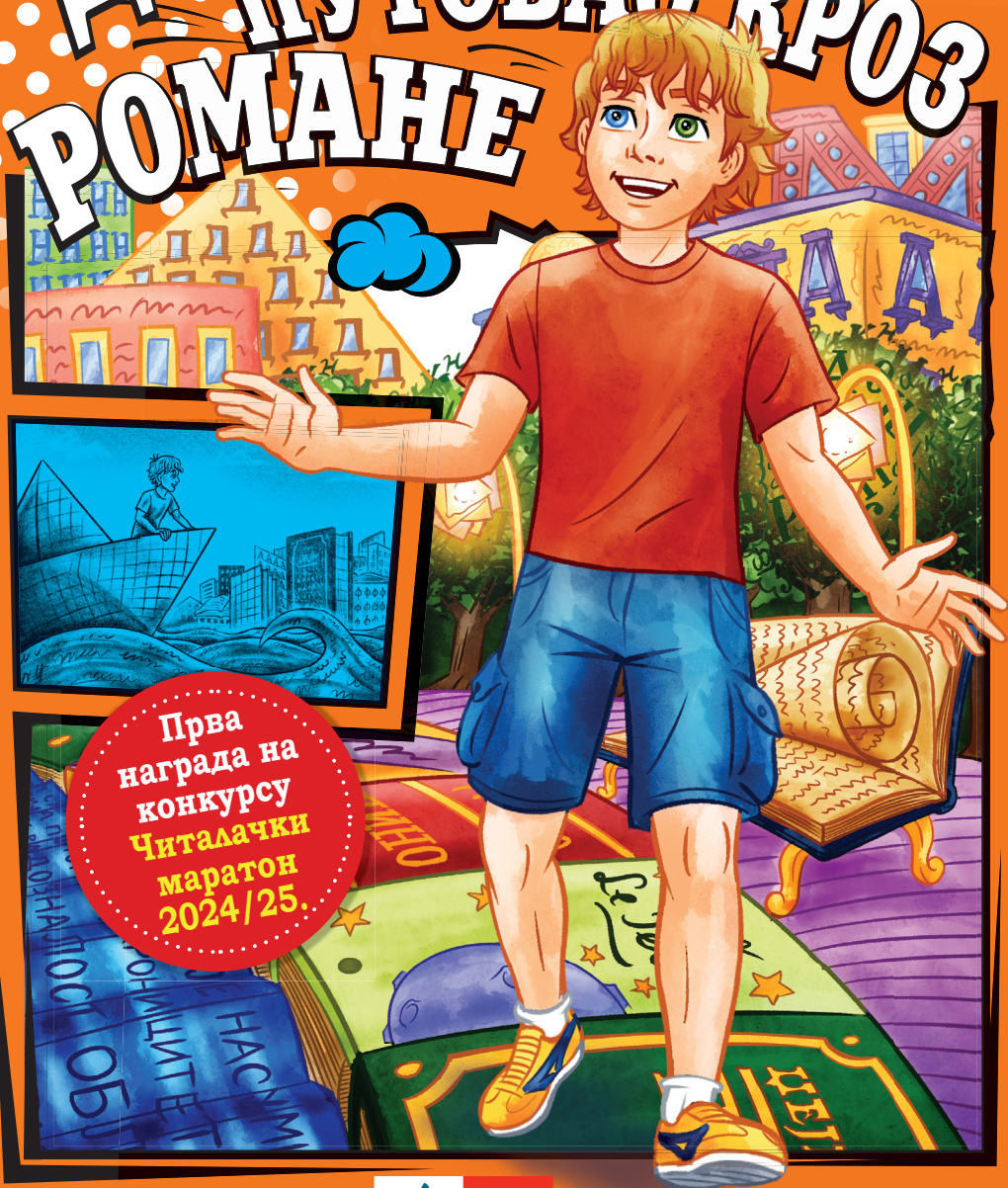

Сана Стојановиќ

ЧИТАЛАЧКИ
МАРАТОН

ДЕЧАК КОЈИ ЈЕ ПУТОВАО КРОЗ РОМАНЕ

Прва
награда на
конкурсу
Читалачки
маратон
2024/25.

Klett

Сања Стојановић

ДЕЧАК КОЈИ ЈЕ
ПУТОВАО
КРОЗ РОМАНЕ

ПРЕТПОТРАГА

(Правилнија реч је предговор, али пошто ћемо трагати, ја сам за тебе написао претпотрагу.)

Морам одмах нешто да ти признам. Немам појма како да започнем наш сусрет. Размишљао сам да ти кажем: *Здраво*, али то ми је глупо, звучи некако преозбиљно, као да сам одрасла особа. Можда да ти кажем: *Бао*? Не, то звучи као да одлазиш, а тек си дошао или дошла у мој роман. Да покушам овако: *Добро дошао* или *добро дошла*.

Не могу да верујем да баш ти желиш да ме упознаш и прочиташ моју књигу. Да си ти само читалац ове књиге, ја бих те звао *чиџаоче*. Међутим, водим те на једно вртоглаво путовање и зато ћу те звати *сајуџниче*. Крећемо у чудновату потрагу. Молим те, остани до краја, тамо имам један задатак за тебе. Може?

Морам одмах да те упозорим: можда ћеш се у неким деловима моје приче уплашити, расплакати, наљутити, разочарати, али зато ћеш се у неким обрадовати, изненадити и можда преврнути од смеха. Не брини, ја ћу бити са тобом, све ћемо то радити заједно.

Како се зовеш, сапутниче? Ја се зovem Лука и то је једина обична ствар у вези са мном. Добро, и то да имам дванаест година. Колико година имаш ти? Страва, вршњаци смо, теби могу да испричам своју причу, ти ћеш ме сигурно разумети.

Осим мог обичног имена и броја година, све друго у вези са мном је необично. Када то кажем, мислим толико чуднолико да ни сам нисам могао да поверујем када сам на крају открио једну страходивну (страшну + дивну) истину о себи.

До ње сам дошао док сам путовао кроз романе и причао са ликовима. Водићу те на место какво никада ниси видео, сапутнице – град Папиријум и тајну библиотеку Литераторијум.

У мојој књизи ћеш сазнати:

- како сам открио своју способност да улазим у књиге;
- како и зашто то радим; како и ти можеш то да радиш;
- шта сам све пронашао у романима у којима сам био.

Открићу ти и ту важну истину о себи која ме је довела у скоро неразрешиву дилему.

Баш ме занима да ли ћеш препознати ликове из романа када са мном кренеш међу те странице. Нека то буде твој изазов док читаш: када ја будем стигао у Литераторијум и почео да улазим у романе, ти погађај у којој сам књизи. Записуј своја нагађања на папиру. Ја ћу ти при изласку из сваке књиге открити њено име и писца. На крају ћу ти оставити и списак свих романа, па упореди са својим списком, да видиш колико си их погодио, сапутнице.

Најпре морам да те упознам са важним догађајима који су се десили пре него што сам нашао пут до Папиријума. Ти су догађаји одредили мој живот и изокренули га наопачке. Неки уопште нису били фер, били су ужасни, страшни и болни, али неки су били смешни, забавни и невероватни. У мом су се животу ти догађаји мењали чудним и вратоломним редоследом, од ког ми се и сада врти у глави. Зато сада морам да седнем и почнем да ти причам своју причу.

Спреман, сапутнице? Крећемо!

Лука

1. ПОГЛАВЉЕ

Да кренемо испочетка, од моје прве видљиве различитости. Имам једно плаво, а једно зелено око. Ја видим ствари другачије. Не знам да ли видим ствари другачије због те различите боје очију или због сањарења, али мајка ми је причала да сам то одмалена радио. За то је употребљавала прилично погрешан опис, који ме је ужасно нервирао: „Све си радио наопако.”

На пример, док сам био мали, заиста сам увек без грешке облачио гаће наопачке – етикета би ми била напред, испод пупка, а назад ми је обавезно вирила она линија што раздваја гузове (имам слику да то и докажем).

Из темена ми расту дивље локне, коса ми је густа и валовита, што је добро, јер се иза тих таласа фино сакријем у свој свет. Онда пловим реком која се улива у град од папира. Тамо маштам, трчим кроз дивље шуме, пењем се на месец, правим кишу, тамо се ничега не бојим. Тамо ме нико не назива погрдним именима. Тамо се сви смеју, не подсмевају се. Тамо се враћам срећном дому и нисам дете разведених родитеља.

Мој живот је био савршен пре њиховог развода. Увек је било топле хране на столу. Ујутру бих трчао бос по шумовитим просторњима нашег дворишта. Моја мама је радила у фабрици обуће, али јој је сан био да отвори своју цвећару. То није било могуће, па је сан делимично остварила у нашем дворишту. Ту је посадила буквално све. Било је толико разноликог цвећа, биљака и дрвећа, да сам често мислио да живим у шуми. Ујутру сам излазио из те наше шумице,

испраћао маму на посао, а онда бацао каменчиће у реку која је протицала покрај нашег дворишта.

Поподнева сам проводио у очевој радионици, која се налазила иза наше куће, на крају дворишта. Ја сам ту радионицу звао *маџионица*, јер је мој тата, попут маџионичара, дрво претварао у корисне ствари – столове, столице, врата и све што можеш да замислиш. Највише сам волео када израђује минијатурне предмете и прави макете.

У радионици – магионици смо тата и ја конструисали разне скаламерије, које смо потом пажљиво ређали под надстрешницом од буковог стабла, коју је тата сам направио и уоквирио гранама ораха. На гранама једног од ораха саградил смо кућицу на дрвету, где смо се он и ја скривали када би се мама љутила због неких наших несташлука. Некада ме је из шале звала *Лука краљ несташлука*. У паузама између градње отац ми је показивао неке импровизоване карате потезе којима могу да савладам сваког ко ме буде дирао.

Онда би ме тата јурио по дворишту и кући, а ја викао и млатарао ногама и рукама. То моје млатарање више је личило на народно колце него на карате. Мама је ужасно сметала та бука, али то су били најлепши дани мог детињства. Ноћу ме је отац успављивао неким својим причама, које сам обожавао.

Највише сам волео када ми је причао о скривеном папирном граду по имену Папиријум. Причао је да у њему живе јунаци свих књига икада написаних. Тамо су све улице и куће изграђене од папира, са грана дрвећа се у пролеће разлиставају обележивачи за књиге, а у јесен уместо листова

опадају слова. Када корачаш папирним градом чује се пријатан звук попут пуцкетања ватре. Тамо се романи одлажу у Литераторијум – библиотеку без краја. Све ми је то тата испричао.

„Тата, да ли тај папирни град стварно постоји?”

„Наравно да постоји.”

„А како се стиже до њега?”

„То ћеш сазнати када будеш био спреман за Литераторијум. Сада си још увек мали”, рекао ми је отац.

Једног лета ми је направио макету папирног града. Рекао је да је раније често одлазио тамо. Није рекао зашто тамо више не иде. Рекао је само да га то не питам. Зато сам питао маму, али мама је рекла да то могу да питам само тату. Зато више нисам питао ни тату ни маму.

2. ПОГЛАВЉЕ

Нисам питао, али сам решио да ћу сам открити шта се крије у том папирном граду. Свакодневно сам маштао да ћу једног дана стварно отићи у Папиријум. Осећао сам да тамо припадам, јер се изван нашег шумовитог дворишта никако нисам сналазио.

Нисам лако проналазио друштво, јер су сви говорили да сам превише: бучан, несташан, немиран, напоран и наopak. Било ме је баш брига, јер је мој тата био мој најбољи друг. Он је говорио да нисам немиран, већ да сам истраживач и пустолов. Рекао је да у ногама носим немир радозналости, па мир нађем тек онда када добијем одговоре које тражим. То уопште тада нисам разумео.

Мој отац је свакодневно правио разне глупости заједно са мном. Скупљали смо бубе и правили им царства од песка. Помагали смо мравима да заврше своју кућу. Покушавали смо да саградимо чамац којим ћемо отпловити у Литераторијум, јер воз баш и нисмо могли да конструишемо. Од старих дасака, гвожђа и лимова из татине радионице направили смо једну накривљену ракету, којом ћемо се лансирати у Папиријум или макар на Месец.

Бекство смо планирали за случај да нас мама опет појури и заурла да је време да се уозбиљимо. Ја стварно никада нисам схватио зашто треба да се уозбиљим и како се то ради. У вези са многим стварима уопште нисам разумео своју мајку, а она мене још мање. Због тога сам био много забринут. Мислио сам да сам погрешан. Тата ми је говорио да не бринем, да је мама само саграђена од неких других

елемената, који нису савитљиви и да јој је зато тешко да се носи са животом.

„Шта то значи да се носи са животом?“, питао сам.

Отац ми је то разјаснио рекавши да, када одрастемо, живот нам донесе неке тешке ствари и тај терет морамо да понесемо. Знаш већ, сапутниче, шта нас све чека: биологија, хемија, физика, тестови; хормони, бубуљице; неузвраћена љубав; неко те увреди, ти га пљуснеш, па ти испаднеш кривац. Тако те тешке ствари.

Тата је ипак мислио на неке друге тешкоће које су заделе моју маму, још пре него што је родила мене. Иако се стварно трудила да буде другачија, мама је током мог детињства била углавном намргођена, стално нервозна и скроз досадна. У свакој мојој и татиној авантури видела је опасност. Њено лице као да се једном много наљутило, па укочило и онда заувек остало такво. Чак и са тим изразом, била је много лепа. И сада је.

Једном сам био баш узнемирен што је мама викала на мене, па ме је тата одвео до реке да бацамо каменчиће и кампујемо. Уверавао ме је да сам само превише живахан за мамину крхку снагу и да она једноставно не може да ме савлада (ваљда због оног невидљивог терета на леђима).

„Како се носи тај терет тата?“

„За то су ти потребни чврсти стубови, сине, као они који носе нашу кућу, кућицу на дрвету, нашу ракету и све што ти и ја направимо“, одговорио ми је отац.

„Не разумем“, био сам искрен.

„Човек није створен да буде сам и усамљен. Потребни су ти људи на које можеш да се ослониш. Они су као стубови

који те држе, они су твоја подршка и лакше можеш да поднесеш било који терет”, отац ми је објаснио.

„Добро, ја имам два стуба, тебе и маму.” Било ми је лакше када сам то рекао.

„Имаш, а видиш, мама није имала ниједан стуб”, рекао је, додавши да би то требало да поштујемо и да се потрудимо да разумемо маму.

„Шта онда ако немаш ниједан стуб?”, забринуо сам се.

„Ништа, онда су ти ноге мало климаве док идеш кроз живот, па се саплићеш и много ти је тешко да устанеш после пада.”

„Али, тата, мамине ноге нису климаве и она се уопште не саплиће”, збунио сам се тада.

Отац се на то гласно насмејао и рекао да је то метафора и да ћу је схватити када порастем. Потом је рекао да није толико важно да ли имам стубове на које се ослањам, колико је важно да у животу знам да се прилагодим и преобликујем.

„Као вода, тата?”, питао сам га усхићено док сам бацао каменчиће у реку.

„Браво! Тако је, дечаче мој!”, тата се одушевио мојим одговором.

Затим је узео једну празну флашу, њом захватио воду из реке и пружио ми је.

„Хајде, преобликуј ову воду”, дао ми је задатак.

Ја сам прво бленуо у ту флашу. Онда сам погледао шта смо све понели на камповање. Узео сам поклопац са тегле џема, затварач са кутије сока, једну чашу и једну епрувету у коју сам планирао да уловим неког свица.

Тада сам почео да пресипам воду из једног предмета у други, а она је савршено мењала облик, уливала се и прилагођавала. На крају сам прстом направио удубљење у земљи поред мравињака и улио воду из епрувете унутра. Хтео сам да направим мравима базен, али, наравно, земља је упила сву воду, а ја сам оца погледао упитно.

„Вода је нестала, тата!?”

„Да, вода и то уме, да нестане. Некада је добро нестати са места које ти није по мери.”

„Али, где је сад отишла моја вода?”, забринуо сам се.

„Не брини, наћи ће она свој пут, само се преобликовала.”

„Мама није вода?”

„Није сине, али ти и ја смо сада њени стубови.”